

Lars Holmgård, lars.holmgard@dom.se, 054-14 84 40

Justitiedepartementet

Remissyttrande över promemorian Skärpta straff för knivbrott (Ju2021/01955)

Sammanfattning

Tingsrätten vill varken tillstyrka eller avstyrka lagändringarna. Tingsrätten vill dock peka på ett par saker som departementet bör arbeta vidare med, om promemorian ska leda till en proposition. Det gäller dels tröskeeffekten mellan brott av normalgraden och grovt brott, dels frågan om brott av normalgraden ska utgöra ett artbrott.

Trenden med straffskärpningar

En mycket tydlig trend i svensk kriminalpolitik är att skärpa straffen. Normalt sker detta utan en djupare analys av straffskärpningarnas positiva respektive negativa effekter. Det gäller även i detta lagstiftningsärende.

Tingsrätten kan dock konstatera att föreslagna straffskärpningar i knivlagen är logiska, eftersom de är i linje med redan genomförda straffskärpningar för andra vapenbrott. Tillämpningen kan på detta sätt bli mer enhetlig och inte alltför mycket beroende av vilken lag som gäller för ett innehav.

Tröskeeffekt mellan brott av normalgraden och grovt brott

Vid vissa brott kan man se att det i straffmätningen blir tröskeeffekter vid gränsen mellan brott av normalgraden och grovt brott. Det är uppenbart att införandet av sex månaders fängelse som minimistraff för grovt knivbrott kommer att leda till en tröskeeffekt. En sådan tydlig tröskeeffekt finns inte vid andra brott.

De flesta knivbrott av normalgraden kommer troligen även i fortsättningen att ge böter, även om det i förarbetena uttalas att ett skärpt minimistraff för det grova brottet bör medföra en mer differentierad straffmätning vid brott av normalgraden (promemorian s. 16). De fall där det redan idag kan vara motiverat att ge straff på fängelsenivå är de som i lagen kommer att exemplifieras som grova

brott. Tingsrätten ställer sig frågande till vilka brott av normalgraden som kommer att ge fängelse. I synnerhet är det svårt att se i vilka fall straffvärdet ska vara två – fem månaders fängelse.

Brott av normalgraden som artbrott

I promemorian (s. 17) uttalas att inte endast grova brott, utan även vissa allvarligare brott av normalgraden, ska kunna utgöra brott av sådan art att påföljden ska bestämmas till fängelse. För att ett sådant förarbetsuttalande ska få genomslag, krävs en exemplifiering av vilka slags brott av normalgraden som avses. Som påpekats ovan kan förväntas att de flesta brott av normalgraden även i fortsättningen kommer att ge böter. Vilka är då artbrotten?

Byt namn på lagen!

Tingsrätten föreslår att lagstiftaren passar på att förenkla namnet på lagen. Lagen bör benämnas det som den redan heter i dagligt tal, dvs. knivlagen. Att lagen reglerar även en del andra vapen än knivar hindrar inte namnbytet.

Färre notariebrottmål

Tingsrätten vill uppmärksamma att straffskärpningen för brott av normalgraden får som konsekvens att notaries och beredningsjurister inte längre är behöriga att handlägga målen (jfr 18 § första stycket 1 tingsrättsinstruktionen). Detta kommer att påverka arbetsfördelningen i ett mycket stort antal mål. Ordinarie domare och fiskaler kommer alltså få fler mål att avgöra.

Lars Holmgård

I yttrande har förutom lagmannen Lars Holmgård deltagit rådmannen Susanne Widlund och tingsfiskalen Emma Kvartsberg.